

Stichting Digitale Infrastructuur Nederland

Den Haag, 28-5-2021

Geachte mevrouw Hamer,

Vandaag hebben we met elkaar gesproken over economisch herstel en transitie en wat er naar ons oordeel nodig is om die ambities te realiseren. In deze brief vatten we de punten die we hebben besproken, en eerder onder de aandacht brachten van de politieke partijen in 2020, samen.

Stichting DINL zal zich samen met een nieuw te vormen kabinet, maatschappelijke organisaties en andere vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven inzetten om de betrouwbare, veilige en weerbare digitale infrastructuur te realiseren die nodig is voor die transitie en het economisch herstel.

Het vitale belang van de Nederlandse digitale infrastructuur

Ons leven wordt continu beïnvloed door technologie en de digitale wereld raakt steeds meer verweven met onze fysieke leefwereld. Nog meer dan normaal blijkt tijdens de huidige pandemie hoe afhankelijk we zijn van digitale diensten. En daarmee van de beschikbaarheid en veiligheid van netwerken, datacenters, internetknooppunten, hosting, Cloud- en andere infrastructurele voorzieningen. Het functioneren van deze digitale infrastructuur is van vitaal belang voor ons land. We werken nu vanuit huis, vergaderen op afstand, en beeldbellen en borrelen virtueel met familie en vrienden en met kwetsbare ouderen in verpleeghuizen. Digitalisering faciliteert de logistiek en zorgt ervoor dat distributieketens blijven functioneren. Onderwijs kan online doorgang blijven vinden, de zorg wordt digitaal ondersteund, en we stellen terloops vast dat door dit gebruik van de digitale infrastructuur we veel minder CO2 uitstoten en dat we niet in de file staan.

Nederland als Europese digitale koploper

Het feit dat Nederland over een internationaal zeer hoogstaande digitale infrastructuur beschikt is niet zo vanzelfsprekend als het lijkt. Het kabinet heeft in haar digitaliseringsstrategie uitgesproken dat Nederland de Europese digitale koploper moet worden¹. Dat is een lovenswaardig streven. Maar het vraagt wel om centrale coördinatie en een stimulans vanuit de overheid om ook voor de lange termijn goede randvoorwaarden te scheppen en de Nederlandse positie als Europees data- en netwerk knooppunt te behouden. Digitale toepassingsgebieden zoals Artificial Intelligence, Machine Learning en het 'Internet of Things' komen alleen tot stand als er goede vaste en mobiele toegang is tot het Internet voor aanbieders van digitale diensten, en voor de consumenten en bedrijven die deze diensten gebruiken. Hiervoor is in het huidige kabinetsbeleid veel aandacht, en terecht. Maar de noodzakelijke onderliggende digitale infrastructuren, of het nu gaat om intercontinentale verbindingen via zeekabels, vestigingslocaties en stroom voor datacenters, de uitrol van backbone fibernetwerken, worden

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/07/05/nederlandse-digitaliseringsstrategie-2.0>

Stichting Digitale Infrastructuur Nederland

als een gegeven beschouwd vanuit de aanname dat die markten en onderdelen geen aandacht behoeven en dat bedrijven en lokale overheden er wel voor zullen zorgen. Die aanname is onjuist, en het ontbreken van coördinatie en regie is riskant.

Een gebrek aan concrete plannen en centrale coördinatie

Anders dan bij andere infrastructuren zoals het wegennet, Schiphol en de havens, ontbreekt een integrale lange termijnvisie en gecoördineerd beleid van de overheid voor de **brede** digitale infrastructuur. Een nieuw kabinet moet hierin verandering brengen. De digitale infrastructuur bestaat namelijk ook uit nieuwe digitale wegen, digitale havens en distributiecentra, waarlangs sterke economische clusters ontstaan. Onze derde, digitale, mainport vormt nu al een verdienenmodel en is een banenmotor. De directe en indirecte impact op werkgelegenheid en het bruto nationaal product van de digitale infrastructuur sector zijn nu al immens: economen schatten dat het inmiddels om tientallen procenten gaat².

Willen we als land inderdaad datahub zijn en blijven voor digitale toepassingen, en onze afhankelijkheid van aanbieders en datacentra in andere landen binnen de perken houden, dan moet onze digitale infrastructuur niet alleen op orde zijn, maar ook mee kunnen groeien. Dan moeten we er bijvoorbeeld voor zorgen dat nieuwe zeekabels in Nederland aanlanden, dat we als land aan hoofdwegen liggen: direct aan de digitale handelsroutes, en niet aan zijwegen³. We moeten de MKB ondernemers die voor onze digitale basisvoorzieningen moeten zorgen helpen, als ze om concrete hulp vragen. We moeten er voor zorgen dat de digitale vaardigheden van onze beroepsbevolking uitmuntend zijn om continue innovatie te stimuleren zodat we digitale koploper blijven. Tijdens de huidige coronacrisis is het daarnaast extra duidelijk geworden hoe essentieel het is dat *iedereen* digitaal mee kan doen, van jong tot oud. En dat digitale waarborgen en weerbaarheid, zoals cybersecurity, op orde zijn.

Digitalisering als maatschappelijk doorsnijdend thema

Het wekt geen verbazing dat digitalisering een dwarsdoorsnijdend thema is in de recent door het kabinet gepresenteerde 'Brede Maatschappelijke Heroverwegingen'⁴:

- *'Digitalisering dringt dieper door in de haarvaten van economie, samenleving en overheid naarmate meer mensen en dingen digitaal verbonden worden en meer 'dingen' en processen gedigitaliseerd worden.'*
- *'Digitalisering speelt een steeds belangrijkere rol in de verhoudingen tussen landen: als terrein waarop landen zich ten opzichte van elkaar willen onderscheiden ten gunste van hun concurrentiepositie.'*

² <https://www.dhpa.nl/wp-content/uploads/2020/03/De-toekomst-van-de-digitale-economie.pdf>

³ <https://www.dinl.nl/positie-nederland-als-digitaal-knooppunt-staat-sterk-onder-druk/>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/22/rapporten-brede-maatschappelijke-heroverwegingen>

Stichting Digitale Infrastructuur Nederland

- Daarnaast bieden *'ontwikkelingen groeimogelijkheden; ook voor kleine lokale bedrijven die ineens kansen krijgen op de wereldmarkt. Digitale veiligheid is daarbij randvoorwaardelijk voor succes op de korte en de lange termijn.'*
- *'Daarom zijn in beleidsvarianten ideeën opgenomen om de digitale weerbaarheid van Nederland te versterken.'*

In lijn hiermee, en naar aanleiding van beschreven ontwikkelingen en het feit dat digitalisering alle beleidsterreinen raakt, vraagt DINL u bij het formuleren van uw verkiezingsprogramma aandacht voor een aantal in de volgende paragraaf beschreven punten.

6 adviezen van de sector digitale infrastructuur voor het nieuwe Kabinet

Vanwege de maatschappelijke impact van digitalisering, het dwarsdoorsnijdende en inmiddels vitale belang van een goed functionerende Nederlandse digitale infrastructuur, en de toekomstige economische groeikansen voor Nederland als internationale datahub, vraagt DINL uw aandacht voor het volgende.

1. Formuleer een nationale ambitie en strategie voor de digitale infrastructuur:

- Wij vragen een nieuw kabinet in te zetten op Nederland als centraal en soeverein digitaal knooppunt voor datadistributie, om zo de digitaliseringsambities te ondersteunen. En daar concreet beleid voor te formuleren. Door Nederland te positioneren als *de* Europese vestigingsplaats voor aanbieders van digitale online-diensten en techbedrijven creëren we hoogwaardige banen en investeren we in onze toekomstige concurrentiepositie.
- Wij vragen een nieuw kabinet om te komen met een nationale digitale groeistrategie voor de digitale infrastructuursector, met een bijbehorende investeringsagenda, om zo de juiste randvoorwaarden te creëren voor economische groei in andere sectoren (bedrijfsleven, overheid, en non-profit sector) die van digitalisering afhankelijk zijn. Dit vraagt zowel om internationale inzet rond bijvoorbeeld nieuwe zee- en landkabels, als om landelijke regie om ambities te verenigen met regionale afwegingen met betrekking tot ruimtelijke ordening en lokale elektriciteitsvoorziening, en inzet op Cloud en edge faciliteiten voor het veilig en efficiënt kunnen delen van data, voor AI, en voor het IOT.
- Dat vereist ook inzet en voldoende middelen voor het ministerie van EZK voor inzet en regie op het thema “brede digitale infrastructuur”.

2. Verbeter de coördinatie rond digitale weerbaarheid:

- Nederland moet zich sterker inzetten op het verbeteren van zijn digitale weerbaarheid. Daarvoor is in elk geval nodig dat informatie met betrekking tot digitale dreigingen en kwetsbaarheden direct gedeeld wordt met *alle* betrokken partijen in de digitale infrastructuursector. Er ontbreekt nu een goede aansluiting tussen het Nationaal Cyber Security Centrum, welke de vitale sectoren en de overheid bedient, en de sector digitale infrastructuur die essentieel is voor het functioneren van andere (vitale) sectoren. Het op niet-vitale organisaties gerichte Digital Trust Center biedt hier nog geen oplossing voor.

Stichting Digitale Infrastructuur Nederland

3. Stimuleer de soevereiniteit van de Nederlandse digitale infrastructuur, en waak voor marktdominantie van (buitenlandse) aanbieders:

- Wij vragen een nieuw kabinet in te zetten op meer Nederlandse en Europese digitale soevereiniteit op het gebied van digitale infrastructuur en digitale diensten. Denk aan het recente Europese Gaia-X cloud-initiatief⁵. De geopolitieke aspecten van digitalisering en het belang van digitale soevereiniteit worden steeds belangrijker, terwijl steeds meer economische activiteiten via een klein aantal marktdominante niet-Europese aanbieders verlopen (bijv. datacenters, internetplatformen, cloud-aanbieders). Dit maakt de positie van Nederlandse en Europese bedrijven afhankelijk en kwetsbaar, en als zodanig ook ons toekomstig verdienmodel.

4. Organiseer overheidsbrede regie op alle digitale zaken

- Versnippering van beleid door de huidige, vanuit departementen gedreven ambities, zorgen voor spanningen en tegenstrijdigheden. Regie is daarom meer dan ooit nodig. Wij vragen het nieuwe kabinet daarom een bewindspersoon te installeren met voldoende mandaat en middelen om de digitale infrastructuur en andere doorsnijdende digitaliseringsthema's te regisseren.
- Organiseer structureel overleg tussen maatschappelijke organisaties, overheid en bedrijfsleven, naar het model van de SER. Alleen zo kan de noodzakelijke balans tussen economische, maatschappelijke en vitale belangen : de in de NCSA genoemde waardenspanning die continue zichtbaar is in het digitale domein, worden behouden en bewaakt.

5. Zet in op digitale vaardigheden en opleiden van meer technisch personeel

- Wij vragen het kabinet om het grote tekort aan technisch personeel aan te pakken en in te zetten op een digitaal vaardige beroepsbevolking door, waar nodig, het aantrekken van internationaal talent te vereenvoudigen. Duaal onderwijs en zijnstroom dienen daarnaast gestimuleerd te worden. Tekorten aan ICT-professionals zetten Nederland immers op achterstand. De tekorten zijn er nu en nieuwe uitstroom van technisch talent uit het reguliere onderwijs is er pas over 10 jaar. Zet daarom nu in op zij-instroom en duaal onderwijs vanuit MBO naar HBO.
- Zorg dat iedereen in de Nederlandse samenleving daadwerkelijk digitaal mee kan (blijven) doen, door digitale vaardigheden in alle onderwijscurricula op te nemen en 'een leven lang leren' te stimuleren. Maak daarbij een plan hoe deze wens om een leven lang leren vorm te geven als het gaat om het gebruik en de inzet van nieuwe digitale technologieën, en kom met fiscale stimuli voor werknemers en werkgevers om hier concreet invulling aan te geven.
- Geef bijzondere aandacht voor innovatie met en van ICT en benut daarbij de aanwezige (private) expertise en bestaande netwerken. Door krachten van private en publieke sectoren

⁵ <https://www.dhpa.nl/gaia-x/>

Stichting Digitale Infrastructuur Nederland

te bundelen, kunnen we het innovatievermogen van Nederland gezamenlijk versterken én versnellen.

6. Borg de neutrale rol van de digitale infrastructuur aanbieder om blijvend digitale innovaties te stimuleren en digitale grondrechten te beschermen, en houd het Internet vrij, open en veilig:

- Het is essentieel dat het bestaande wettelijke principe van de 'neutrale' digitale infrastructuur aanbieder, als 'intermediair', in nieuwe Europese wetgeving overeind blijft⁶, willen we online grondrechten voor onze burgers borgen en toekomstige digitale innovaties stimuleren. Natuurlijk zijn er terechte zorgen over illegale online activiteiten en misbruik van online diensten. Regeringen, noch de aanbieders in de particuliere sector, kunnen deze problemen alleen oplossen. Daarbij is privatisering van handhaving in het digitale domein ongewenst en riskant. Daarom moeten publiek-private initiatieven gesteund en gestimuleerd worden, die gericht zijn op het gezamenlijk aanpakken van deze problemen. Zet in op moderne vormen van co-regulering, die zijn bewezen effectief.
- Een vrij en open Internet is noodzakelijk voor onze digitale economie en samenleving als geheel. Omdat het Internet geen grenzen kent moet Nederland een leidende rol nemen in de internationale agenda voor Internet Governance. Met bedrijven uit de sector digitale infrastructuur sector moet de overheid werken aan het veilig houden van het Internet en het gezamenlijk bestrijden van cyberterrorisme en cybercriminaliteit.

--

Michiel Steltman

Stichting DINL, mei 2021

Stichting Digitale Infrastructuur Nederland (DINL, www.dinl.nl) is de koepelorganisatie en spreekbuis van bedrijven en organisaties die acteren als facilitators van de online economie. Deelnemers van DINL zijn AMS-IX (Amsterdam Internet Exchange), DHPA (Dutch Hosting Provider Association), ISPCconnect, NINet, NBIP, de VVR (Vereniging van registrars) en SURF. DINL's activiteiten omvatten voorlichting, promotie, het bevorderen innovatie van het ICT-onderwijs en digitale vaardigheden, en het werken aan vertrouwen in de Nederlandse digitale economie door het verbeteren van cyber security en bestrijden van cybercrime en abuse.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-services-act-package>